

Обществени нагласи към бежанците и търсещите закрила в България 2018

ОБЩИ ИЗВОДИ

- Поради липсата на интензивен бежански поток се наблюдава преход от крайно към по-умерено отношение и намаляване на страховете през 2018 г.
- Мнението, че интеграцията на бежанците в българското общество може да се осъществи успешно, което споделя почти половината от населението на страната, остава непроменено през 2018 г.
- Разликата в културните и религиозни традиции поражда най-силните страхи, както и подозрението, че бежанците могат да извършат терористични нападения в страната.
- Повечето българи никога не са общували с бежанец.
- Налице е значително увеличение на въздействието на интернет и социалните медии като източник на информация за бежанците.

НАГЛАСИ КЪМ БЕЖАНЦИТЕ И ТЪРСЕЩИТЕ ЗАКРИЛА

През 2018 г. изследването установява тенденция към намаляване на информираността на българските граждани по въпроси, свързани с бежанците и търсещите закрила. Налице е значителен спад (от 54% през 2017 г. на 23% през 2018 г.) в дела на хората, които са попадали на новини или истории за бежанци. Както и през 2017 г., 92,4% от българите споделят, че **никога не са общували с бежанец в България, докато през 2013 г. те са били 81%**.

Като се има предвид липсата на лични контакти с бежанци и хора, търсещи убежище, медиите са основният източник на информация и значителен фактор, който влияе върху отношението на хората към бежанците. **Телевизията е основен източник на информация (91%), следвана от интернет (30%), социални мрежи (21%), приятели / познати (10%), преса 16% и радио (11%)**.

Българите възприемат всеки, който идва в страната извън ЕС, като нередовен мигрант. Въпреки че на теория българите правят разлика между мигранти и бежанец, те смесват двете понятия, когато коментират темата.

Както и през 2017 г., голяма част от респондентите (81%) подкрепя позицията, че чужденците, които влизат в страната нелегално, трябва да бъдат задържани. В същото време крайните негативни мнения, че по време на процеса на предоставяне на закрила бежанците трябва да бъдат задържани, както и че повечето от хората, търсещи закрила не са в реална опасност в родината им, отслабват и се изместват от по-неутрална позиция по темата. Налице е тенденция към **намаляване на хората, които считат, че търсещите закрила трябва да бъдат задържани по време на процеса на предоставяне на закрила**. През 2018 г. по-малко от половината от анкетираните (47,6%) са съгласни с това, докато през 2017 г. те са били 76,8%.

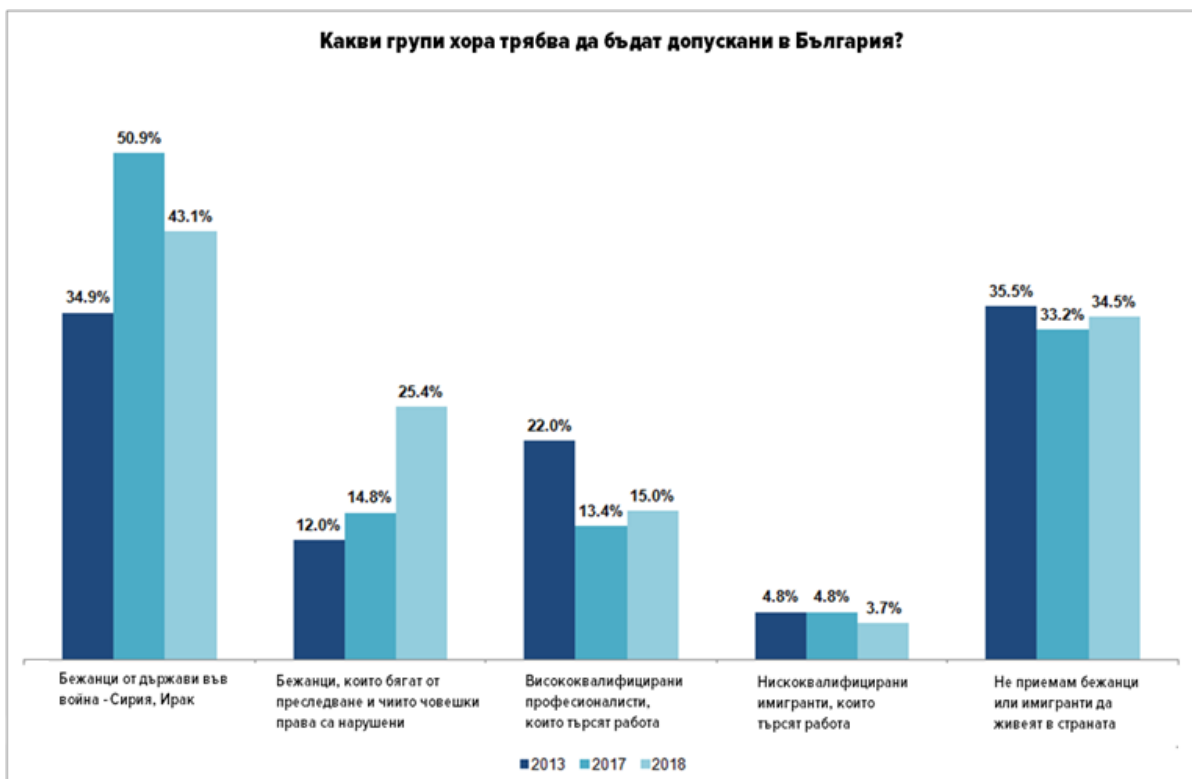

Проучването потвърждава и други стереотипи спрямо бежанците, наблюдавани през последните години. Като цяло хората споделят същите стереотипи като тези през 2017 г., но **поради липсата на интензивен бежански поток се наблюдава преход от крайно към по-умерено възприятие и намаляване на споделените страхове**. Тези стереотипи могат да бъдат разделени в следните групи:

- **Стереотипи по отношение на това кои хора да бъдат приети в страната**

Хората, които смятат, че **България трябва да приеме бежанци от държави, които са във война като Сирия и Ирак**, намаляват от 51% през 2017 г. на 43% през 2018 г. Респондентите, които твърдят, че **хората, бягащи от преследване и нарушения на човешките им права в родните им държави, трябва да получат закрила**, се увеличават от 15% през 2017 г. на 25,4% през 2018 г.

Широко се споделя мнението, че България може да приеме бежанци от държави, които са във война, но повечето от кандидатите за статут на бежанец не са изложени на реална опасност от преследване или война в родината си. Въпреки това, **намалява делът на хората, които смятат, че повечето от кандидатите за статут на бежанец не са в реална опасност от преследване или война в родината си** – от 53,5% през 2017 г. над 49,5% през 2018 г.

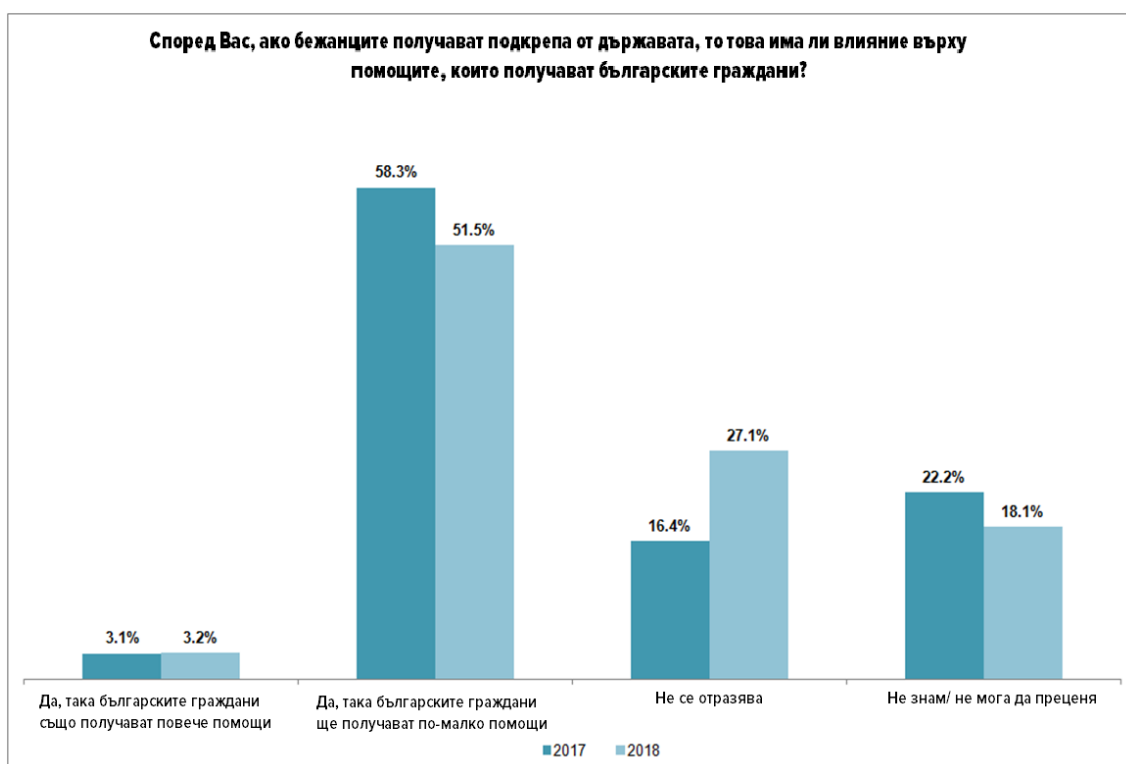

- **Стереотипи по отношение на страховете на местното население**

Тази група включва притеснения относно различията в културните обичаи и религиозните вярвания, които са в основата на страховете в българското общество към бежанците. **През 2018 г. се увеличава броят на тези, които заявяват, че не се страхуват от бежанците (10% през 2017 г. и 17% през 2018 г.). Същевременно намаляват споделените страхи в сравнение с 2017 г.** Основните опасения са свързани с това, че бежанците биха могли да:

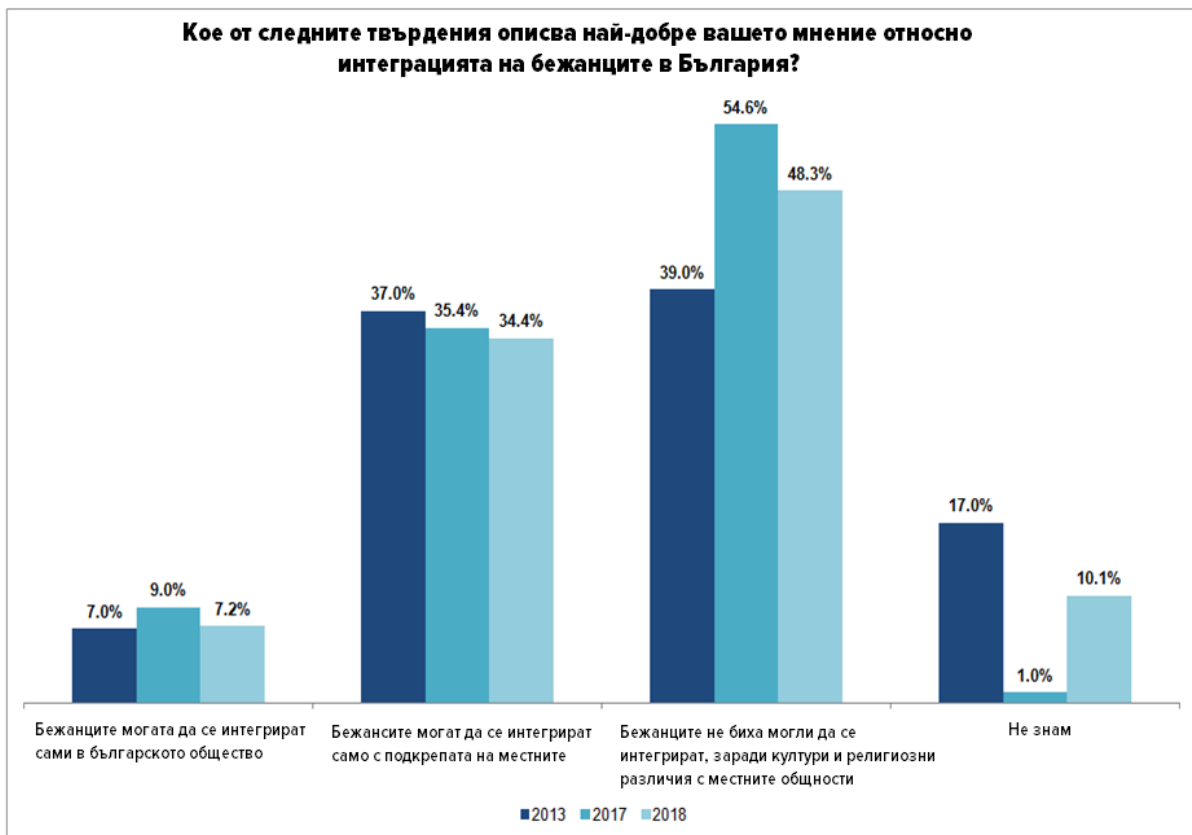
- извършат престъпления - 60% през 2017 г. и 42,8% през 2018 г.
- разпространят своите културни и религиозни убеждения - 48% през 2017 г. и 42,7% през 2018 г.
- разпространят болести - 39% през 2017 г. и 35,8% през 2018 г.
- вземат работните места на българите - 25,7% през 2017 г. и 13% през 2018 г.

Намалява делът на хората, които смятат, че ако бежанците получават държавна подкрепа, то това ще доведе до намаляване на държавните помощи за българските граждани - 58% през 2017 г. и 51,5% през 2018 г. Широко разпространено е убеждението, че бежанците получават високи социални помощи от държавата, дори по-високи от средната месечна заплата в страната.

ИНТЕГРАЦИЯ

Въпреки убеждението, че бежанците нямат интерес да се интегрират в българското общество, **близо половината от възрастното население на страната смята, че интеграцията може да се случи успешно.** Има лек спад по този показател от 45,4% през 2017 г. на 41,6% през 2018 г. 34,4% са на мнение, че бежанците могат да се интегрират в българското общество само с помощта на местните хора. Само 7% заявяват, че бежанците могат да се интегрират сами без никаква помощ.

Идентифицирани са две групи от предпоставки по отношение на профила на хората, търсещи закрила, които могат да бъдат интегрирани:

- Първата група включва очакванията на населението, че **бежанците трябва да бъдат самостоятелни (84%), трябва да приемат местния начин на живот (85%) и да имат професионални умения (78%).**
- Втората група включва очаквания, че **бежанците трябва да говорят български език (53%) и да имат добро образование (50%).** Тези изисквания са изразени от социалните групи, които са относително по-позитивни и по-склонни да приемат бежанци в страната.

Има два признака, които поляризират общественото мнение по въпроса за интеграцията. Те са религията и цвета на кожата. 45% от всички респонденти настояват, че бежанците трябва да бъдат християни, а 32% настояват, че трябва да имат бяла кожа. Тези изисквания са силно изразени от хората, които имат по-негативно отношение към бежанците, споделят по-високи опасения и не желаят да ги приемат в обществото.

По отношение на личния принос в сравнение с 2017 г. се наблюдава намаляване на желанието на българите да участват лично в процеса на интеграция. Делът на хората, които са готови да помогнат на бежанците да се запознаят по-добре с местния начин на живот, намалява от 31% на 18%. Намалява и желанието на българите да им помогнат да научат местния език - от 24% на 14%; да си намерят работа - от 18% до 15%; да намерят жилища - от 17% до 14%.

Относително нисък е делът на българите, които биха се опитали да възпрепятстват бежанци да се заселят в техния град. През 2018 г. 9% заявяват, че биха организирали протест срещу бежанците в сравнение с 16,4% през 2017 г.

По отношение на приноса на правителството към интеграцията на бежанците, проучването ясно посочва, че:

- той трябва да се ограничи само до услуги, покриващи основни потребности като подслон, храна, здравни услуги, класове по български език;
- не се одобрява осигуряването на финансова подкрепа от страна на правителството на хора, търсещи закрила и бежанци.

Налице е тенденция към намаляване на дела на хората, които не подкрепят заселването на бежанци в райони с демографски проблеми (от 53% през 2017 г. на 40,8% през 2018 г.) и увеличаване на тези, които го подкрепят (от 15,6% на 21,8%).

ЗА ПРОУЧВАНЕТО

Проучването, поръчано от Представителството на Върховния комисариат на ООН за бежанците (ВКБООН) в България, има за цел да изследва обществените нагласи към бежанците и хората, търсещи закрила в страната, както и причините и мотивите за отношението и поведението на българите спрямо тях. Проучването е проведено през декември 2018 г. Използваната методология е национално представително проучване сред над 1000 респондента на възраст над 18 години и фокус групи в градовете София, Пловдив, Хасково и Видин.

ЗА ВКБООН БЪЛГАРИЯ

От създаването си през 1993 г. Представителството на Върховния комисариат на ООН за бежанците (ВКБООН) в България подпомага и консултира правителството и неправителствени организации, за да гарантира основните права на бежанците,

хората, търсеци закрила и лицата без гражданство. ВКБООН работи в партньорство с Български хелзинкски комитет, Български червен кръст, Съвет на жените бежанки в България, Български съвет за бежанци и мигранти в сферата на правната закрила, социалната медиация, психо-социалната подкрепа и интеграцията на бежанците.